ECLI:LV:RPPT:2020:0612.C68305520.3.L
Lietas Nr. C68305520
Lietas arhīva Nr. C-3055-20/18

LĒMUMS
Rīgā 2020.gada 12.jūnijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa: tiesnese Ilona Zelmene, Daugavgrīvas ielā 58, rakstveida procesā izskatīja maksātnespējas procesa administratores /pers. A/ sūdzību par Maksātnespējas kontroles dienesta 2020.gada 12.marta lēmumu Nr.1-15/2020/10.

Aprakstošā daļa

2020.gada 15.aprīlī Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā saņemta maksātnespējas administratores /pers. A/ (turpmāk – administratore) sūdzība par Maksātnespējas kontroles dienesta 2020.gada 12.marta lēmumu Nr.1-15/2020/10. Sūdzība precizēta 2020.gada 21.maijā.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesnese s 2020.gada 20.aprīļa lēmumu maksātnespējas administratores /pers. A/ sūdzība tika atstāta bez virzības līdz 2020.gada 20.maijam lēmumā konstatēto trūkumu novēršanai.

2020.gada 21.maijā iesniedzēja novērsusi Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesneses 2020.gada 20.aprīļa lēmumā norādītos trūkumus.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 21.maija lēmumu ierosināta civillieta maksātnespējas administratores /pers. A/ sūdzībā par Maksātnespējas kontroles dienesta 2020.gada 12.marta lēmumu Nr.1-15/2020/10.

Sūdzībā un tās precizējumos norādīts, ka 2019.gada 20.septembrī Maksātnespējas kontroles dienests veica pārbaudi administratores prakses vietā /adrese A/, kuras mērķis bija pārliecināties, vai administratore nodrošina efektīvu un likumīgu fizisko personas /pers. B/ un /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/ un /pers. M/, /pers. N/ un /pers. O/, /pers. P/ maksātnespējas procesus attiecībā par maksātnespējas procesa izmaksām un norēķinu konta atvēršanu kredītiestādē.

Maksātnespējas kontroles dienests 2020.gada 12.martā pieņēma lēmumu atzīt, ka administratore, pieprasot no minētajiem parādniekiem maksātnespējas procesā iemaksāt bankas kontā naudas līdzekļus maksātnespējas izdevumu, kas nav pamatoti ar radušos izmaksu apstiprinošiem dokumentiem, segšanai, nav ievērojusi Maksātnespējas likuma 6.panta 7.punkta un 26.panta otrās daļas kopsakarā ar 172.panta otro daļu, prasības, kā arī uzlikt administratorei tiesisko pienākumu nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 2020.gada 19.martam iesniegt MKD minēto parādnieku procesos izdevumus pamatojošus dokumentus un/vai maksājuma uzdevumu par atlikušo naudas līdzekļu, ja tādi ir, atmaksu.

Administratore norāda, ka Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu pārsūdz pilnībā.

Sūdzībā norādīts, ka Maksātnespējas kontroles dienests 2019.gada 20.septembrī veicis pārbaudi administratores prakses vietā. Pēc pārbaudes veikšanas tika sastādīts ziņojuma projekts, par kuru administratore nosūtīja Maksātnespējas kontroles dienestam paskaidrojumus. 2020.gada 14.janvārī administratore saņēma Maksātnespējas kontroles dienesta pavadvēstuli par pārbaudes ziņojuma nosūtīšanu, kurā norādīts, ka, līdz ar ziņojuma nosūtīšanu, pārbaudes visos administratores lietvedībā esošajos fizisko personu maksātnespējas procesos ir noslēgtas. 2020.gada 12.martā administratore saņēma Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu, kurš tiek pārsūdzēts.

Administratore norāda, ka Maksātnespējas kontroles dienests nekad nav skaidrojis administratoriem par kārtību, kāda Maksātnespējas kontroles dienestam liekas pareiza fizisko personu izdevumu segšanai maksātnespējas procesos. Ne Maksātnespējas likums, ne citas tiesību normas neparedz to, ka administrators nedrīkstētu prasīt avansā samaksāt izdevumus, no parādnieka, turklāt par tik nelielu summu kā 30,00 *euro* uz visu maksātnespējas procesu, ietverot arī saistību dzēšanas procesu, tātad par laika periodu vairāku gadu garumā. Administratore norāda, ka ģimenes maksātnespējas procesos no abiem parādniekiem kopā tika prasīta summa 30,00 *euro* (nevis katram). Procesos, kas nonāca administratores lietvedībā saistību dzēšanas procedūras stadijā, jo iepriekšējais administrators bija atcelts, parādniekam netika vispār prasīts segt izdevumus.

Pieprasot parādniekiem iemaksāt izdevumus, t.sk. arī plānotos izdevumus, administratore nodrošina efektīvu un ātru maksātnespējas procesa gaitu, neradot liekus izdevumus izdevumu segšanas pieprasījumam vēstules formā parādniekam pēc katra mazākā izdevuma rašanās, kā arī neprasot veikt daudzus naudas pārskaitījumus, kas arī rada papildus izdevumus parādniekam. Tādējādi tiek ievērots Maksātnespējas procesa likuma 6.panta 5.punktā noteiktais procesa efektivitātes princips.

Sūdzībā norādīts, ka administratores praksē 2016.gadā bijis viens gadījums, kad parādnieks izteicis iebildumus par izdevumu segšanu un iesniedzis sūdzību Maksātnespējas administrācijai un administrācijas lēmumā nebija norādes un iebildumi šo 30,00 *euro* pieprasīšanai un samaksai. Tas nostiprinājis administratores pārliecību, ka ar izdevumu segšanu maksātnespējas procesos viss ir kārtībā un iebildumu nav arī Maksātnespējas administrācijai.

Administratore paskaidro, ka iepriekš Maksātnespējas kontroles dienests neprasīja administratorei iesniegt izdevumus pamatojošus dokumentus, bet pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka administratore dokumentus nav varējusi uzrādīt. Administratore pārskaita naudas līdzekļus savā kontā, jo izdevumus pamatā arī sedz no saviem personīgajiem līdzekļiem skaidrā naudā, nevis no konta, piemēram, pasta čeki, papīra iegāde. Administratores ieskatā galvenais ir fakts, cik parādnieks ir samaksājis un, vai procesa beigās parādniekam ir atmaksāti pāri palikušie naudas līdzekļi, ja tādi ir. Tas ir redzams konta izdrukās, jo iemaksa un izmaksa parādniekiem ir veikta ar pārskaitījumu.

Tā kā Maksātnespējas kontroles dienests pārbaudīja aktuālos procesus uz pārbaudes veikšanas brīdi, tad nemaz nevarēja būt Maksātnespējas kontroles dienesta pieprasītie izmaksas apstiprinošie dokumenti, ne arī dokumenti, kas apliecina pāri palikušo naudas līdzekļu atmaksāšanu kādam no parādniekiem, jo pāri palikušo līdzekļu atmaksāšana notiek pēc procesa pabeigšanas, jo tikai tad ir zināms izdevumu apmērs.

Administratore uzskata, ka Maksātnespējas kontroles dienests bez tiesiska pamata pieprasa papildus dokumentus no administratores pēc tam, kad jau 2020.gada 14.janvārī norādījis, ka pārbaudes, administratores lietvedībā esošajās lietās, ir noslēgtas.

Pieprasot papildus dokumentus, secināms, ka pārbaudes vēl nav pabeigtas, Maksātnespējas kontroles dienests vērtēs iesniegtos dokumentus un pieņems vēl kādu lēmumu, kuru administratorei būs jāpārsūdz un jāmaksā 12 papildus tiesas procesos valsts nodevas no saviem līdzekļiem. Administratorei nebija nodoma izvairīties no dokumentu iesniegšanas, bet viņa nevar atļauties tiesāties vienlaicīgi 24 tiesu procesos. Administratore gatavojās pieprasītos dokumentus iesniegt, bet tad saprata, ka, ja šie dokumenti tiks iesniegti, pārbaudes turpināsies vēl un vēl. Tiesiskais pienākums iesniegt dokumentus nav vērsts uz pārkāpuma, ja tāds pastāv, novēršanu, bet gan faktiski uz pārbaudes turpināšanu.

Sūdzība pamatota ar Civilprocesa likuma 363.[19]panta otrās daļas 1.punktu un Maksātnespējas likuma 6.panta 5. un 6.punktu un 139.panta 6.punktu un administratore lūdz tiesu atzīt par prettiesisku un atcelt daļā, kas attiecas uz parādnieka /pers. D/ maksātnespējas procesu, 2020.gada 12.marta Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu Nr.1-15/2020/10.

2020.gada 27.maijā tiesā saņemts /pers. D/ iesniegums, kurā norādīts, ka parādnieks administratores rīcībā pārkāpumu nesaskata. Viņam nav iebildumu, ka administratore viņa maksātnespējas procesa sākumā prasīja avansā maksāt 30,00 *euro* maksātnespējas procesa izdevumu segšanai, jo tad ir parādnieka pienākums segt maksātnespējas procesa izdevumus. Pēc maksātnespējas procesa izbeigšanas administratore 2020.gada 6.aprīlī aizsūtījusi aprēķinu par izdevumiem, pret aprēķinu iebildumi nav bijuši.

2020.gada 1.jūnijā tiesā saņemti Maksātnespējas kontroles dienesta rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka sūdzība netiek atzīta un lūdz to noraidīt.

Maksātnespējas kontroles dienests paskaidro, ka pārbaudes ziņojumā norādīti tikai pārbaudē konstatētie pārkāpumi, līdz ar to, administratores norāde, ka Maksātnespējas kontroles dienesta ziņojumā nav norādīti tie administratores lietvedībā esošie procesi, kuros netika pieprasīts parādniekam iemaksāt procesa administrēšanas izdevumu, nav pamatota. Par nepamatotu Maksātnespējas kontroles dienests uzskata arī administratores norādi, ka ziņojumā nav norādīti tie procesi, kuros administratore nav saņēmusi atlīdzību, jo minētais neattiecas uz pārbaudi un neietekmē nosacījumu, ka izmaksām jābūt pamatotām ar dokumentiem, kas apliecina to attiecināmību uz maksātnespējas procesa izpildi.

Maksātnespējas kontroles dienests uzskata, ka administratores norādītais, ka iepriekš administratorei netika pieprasīti izdevumus pamatojošie dokumenti, nav pamatots, jo dokumentu neesamību dienests konstatēja jau pārbaudes laikā un to neesamība tika norādīta ziņojumā. Lēmumā, kas tika pieņemts pēc pārbaudes, administratorei tika uzlikts tiesiskais pienākums Maksātnespējas likuma 175.panta pirmās daļās 2.punkta kārtībā iesniegt izmaksas pamatojošos dokumentus, lai novērstu konstatēto Maksātnespēja likuma 6.panta 7.punktā noteiktā atklātības principa neievērošanu, kā pamatā bija administratores rīcība, neglabājot maksātnespējas procesa lietā un neuzrādot šos dokumentus pārbaudes veicējiem un neiesniedzot pēc ziņojuma saņemšanas, lai pierādītu savu argumentu, ka šādi dokumenti ir maksātnespējas procesa lietās. Vienlaikus minētais bija pamats konstatēt pārkāpumu, pieprasot segt izmaksas, kas nav pamatotas ar dokumentiem.

Jāņem vērā, ka Maksātnespējas kontroles dienests izmaksas pamatojošos dokumentus parādnieka maksātnespējas procesā nepieprasīja bankrota procedūras sākumā vai tās laikā. Parādnieka maksātnespējas procesā norit saistību dzēšanas procedūra, līdz kuras pasludināšanai šādiem dokumentiem, ja tādi ir, bija jābūt, vai arī Maksātnespējas kontroles dienestam, izpildot uzlikto tiesisko pienākumu, bija jānorāda uz faktu par saņemto naudas līdzekļu atmaksu parādniekam. Turklāt, atbilstoši Maksātnespējas likuma 14.panta pirmajai daļai, pēc parādnieka mantas pārdošanas plāna izpildes administrators 15 dienu laikā sastāda un nosūta visiem kreditoriem galīgo bankrota procedūras izmaksu sarakstu, nosakot kreditoru prasījumu segšanas kārtību, kā arī pārskatu par saņemtajiem un izlietotajiem naudas līdzekļiem. Proti, administratora rīcībā jābūt pamatojošiem dokumentiem un viņam jābūt spējīgam tos uzrādīt.

Maksātnespējas kontroles dienests vērš tiesas uzmanību, ka likumdevējs, lai administrators nodrošinātu savu pienākumu izpildi, pieļāvis administratoram tiesības finansēt maksātnespējas procesa izmaksas, kas izriet no faktiskās nepieciešamības nodrošināt tūlītēju administratora pienākumu izpildi. Administratoram šāds apstāklis ir jāņem vērā.

Lietas izskatīšana rakstveida procesā 2020.gada 5.jūnijā tika noņemta no izskatīšanas, lai pieprasītu administratorei papildus pierādījumus.

2020.gada 10.jūnijā administratore tiesā iesniegusi izdevumu pamatojošo dokumentu kopijas, kas attiecināmas uz /pers. D/ fiziskas personas maksātnespējas procesu.

2020.gada 11.jūnijā tiesā saņemti administratores papildus paskaidrojumi.

Administratore norāda, ka Maksātnespējas kontroles dienests, pēc pārbaudes veikšanas, nekādus izdevumu pamatojošos dokumentus administratorei iesniegt neprasīja, pieņemot, ka tādu nemaz nav. Nav iespējams novadīt 12 maksātnespējas procesus bez nekādiem izdevumiem un Maksātnespējas kontroles dienestam to vajadzēja saprast. Tāpat arī, Maksātnespējas kontroles dienestam bija pienākums pieprasīt administratorei šādu pierādījumus iesniegt, nevis automātiski pieņemt, ka šādu dokumentu nav.

Administratore paskaidro, ka pārbaužu veikšana administratoru prakses vietās ir jauna tiesību norma un administratorei nav skaidrs, kāda ir šīs pārbaudes struktūra, mērķis, termiņi, lēmumu pārsūdzēšanas iespēja, kāds ir uzliktā pienākuma mērķis, kad pārbaude tiks uzskatīta par pabeigtu, jo nav neviena ne ārējā, ne iekšējā normatīvā akta, kas to regulētu. Faktu, ka administratorei nebija skaidra pārbaudes veikšanas struktūra un viņas tiesības un pienākumi, apliecina 2020.gada 6.februāra administratores vēstule Maksātnespējas kontroles dienestam par pārsūdzēšanas iespējām. Administratore ir pārliecināta, ka nevar vainot administratoru Maksātnespējas kontroles dienesta paša nolaidības rezultātā, neizstrādājot noteikumus par pārbaužu veikšanu. Līdz ar to, secināms, ka pārbaudes procedūra nav notikusi tiesiski, tādēļ pārbaudes gala lēmums un uzliktais pienākums arī uzskatāmi par prettiesiskiem un ir atceļami.

Administratore tiesai jau nosūtījusi izdevumu pamatojošus dokumentus, kā pierādījumus tam, ka administratores rīcībā pārbaudes dienā bija dokumenti par 30,00 *euro* izlietojumu parādnieka /pers. D/ maksātnespējas procesā, bet daļa no tiem bija elektroniskā formā un tādēļ neatradās mapē, kas nav pretrunā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.246 "Kārtība, kādā maksātnespējas procesa administratori un tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošās personas kārto lietvedību" 14.punktu. Administratore paskaidro, ka tas, ka daudzi izdevumus pamatojošie dokumenti ir elektroniskā formā un tādēļ neatrodas mapēs, pārbaudes veicējiem tika paskaidrots, bet Maksātnespējas kontroles dienestu tas neinteresēja, tā vietā tika secināts, ka administratorei izdevumu nav.

Administratoram ir tiesības, nevis pienākums finansēt procesu no saviem personīgajiem līdzekļiem. Laikā, kad administratore pirms 17 gadiem stājās amatā, spēkā bija Ministru kabineta noteikumi, kas paredzēja kārtību, ka administratoriem, uzsākot procesu, noteikta naudas summa tiek piešķirta avansā uzreiz, pēc tam neizlietotos līdzekļus administrators atmaksāja Maksātnespējas kontroles dienestam (toreiz Maksātnespējas administrācija). Nevar uzskatīt par normu, ka valsts amatpersonas, pie kurām pieder arī maksātnespējas administratore, maksātnespējas procesos iesaista privātos līdzekļus.

Motīvu daļa

Pārbaudot un izvērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus saistībā ar sūdzībā un Maksātnespējas kontroles dienesta paskaidrojumos norādīto, tiesa atzīst, ka sūdzība ir pamatota daļēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.[14]panta desmito daļu tiesa izskata sūdzību par kreditoru sapulces lēmumu, sūdzību par administratora lēmumu, kā arī sūdzību par Maksātnespējas kontroles dienesta pieņemto lēmumu par administratora rīcību maksātnespējas procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu. Tiesa pēc minēto sūdzību izskatīšanas pieņemtā lēmuma norakstu, izņemot lēmumu par sūdzību par kreditoru sapulces lēmumu, nosūta Maksātnespējas kontroles dienestam.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 175.panta ceturto daļu maksātnespējas kontroles dienesta lēmumus par administratora rīcību maksātnespējas procesā vai pildot tam šajā likumā noteiktos vispārējos pienākumus, kā arī par tiesiskā pienākuma uzlikšanu pārkāpuma konstatēšanas gadījumā var pārsūdzēt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā mēneša laikā no lēmuma saņemšanas dienas tajā tiesā, kurā ierosināta attiecīgā maksātnespējas procesa

lieta. Sūdzības iesniegšana tiesā neaptur Maksātnespējas kontroles dienesta lēmuma darbību.

Lietā nodibināts, ka Maksātnespējas kontroles dienests 2019.gada 20.septembrī veica pārbaudi administratores /pers. A/prakses vietā un 2020.gada 12.martā pieņēmis lēmumu atzīt, ka administratore /pers. A/, pieprasot no /pers. D/ fiziskās personas maksātnespējas procesā iemaksāt norādītajā bankas kontā līdzekļus 30,00 *euro* apmērā maksātnespējas procesa izdevumu, kas nav pamatoti ar radušos izmaksu apstiprinošiem dokumentiem, segšanai, nav ievērojusi Maksātnespējas likuma 6.panta 7.punkta un 6.panta otrās daļas kopsakarā ar 172.panta otro daļu, prasības un uzlikts maksātnespējas procesa administratorei /pers. A/ tiesiskais pienākums nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 2020.gada 19.martam iesniegt Maksātnespējas kontroles dienestā /pers. D/ maksātnespējas procesa izdevumus pamatojošus dokumentus un/vai maksājumu uzdevumu par atlikušo naudas līdzekļu, ja tādi ir, atmaksu (*lietas 18. – 25.lapa*).

Administratore ar 2020.gada 19.marta iesniegumu lūgusi Maksātnespējas kontroles dienestam pagarināt dokumentu iesniegšanas termiņu līdz 2020.gada 23.aprīlim, jo Covid-19 vīrusa izplatības dēļ administratorei līdz 2020.gada 14.aprīlim nav iespēju piekļūt arhīvā nodotajiem dokumentiem (*lietas 33.lapa*). Maksātnespējas kontroles dienests minēto lūgumu apmierinājis un pagarinājis administratorei termiņu lēmumā pieprasīto dokumentu iesniegšanai līdz 2020.gada 23.aprīlim (*lietas 17.lapa*).

Lietā tiek pārsūdzēts minētais Maksātnespējas kontroles dienesta 2020.gada 12.marta lēmums Nr.1-15/2020/10.

Konkrētās sūdzības ietvaros pastāv strīds vai administratores darbības, uzsākot fiziskas personas maksātnespējas procesu un pieprasot parādniekam iemaksāt 30,00 *euro* maksātnespējas procesa izmaksu segšanai pirms faktisko izdevumu rašanās, vērstas uz Maksātnespējas likuma 6.panta 7.punktā nostiprinātā atklātības principa neievērošanu, vai ir būtiski pārkāptas iesaistīto personu tiesības attiecībā uz maksātnespējas procesu izmaksu atklātību un uzticamību nodrošināšanu maksātnespējas procesa likumīgai un efektīvai norisei kopumā.

Maksātnespējas kontroles dienesta 2020.gada 12.marta lēmumā Nr.1-15/2020/10 konstatēts, ka fizisko personu maksātnespēju procesu administrēšanai administratore izmanto vienu norēķinu kontu Nr./konta numurs/, kas atvērts Luminor DNB bankā.

No administratores iesniegtā konta izraksta un paskaidrojumiem, lēmumā konstatēts, ka fizisko personu maksātnespējas procesos no parādniekiem, uzreiz pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, tiek pieprasīts ieskaitīt administratores kontā naudas līdzekļus 30,00 *euro* apmērā, lai segtu maksātnespējas procesa izdevumus un pēc norādīto līdzekļu saņemšanas pārskaita tos uz savu privāto norēķinu kontu.

Secīgi, administratore pieprasījusi no parādnieka naudas līdzekļus 30,00 *euro* apmērā, maksātnespējas procesa izdevumu, kas vēl nav radušies, segšanai.

Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumā konstatēts, ka 2016.gada 1.augustā administratores kontā saņemti naudas līdzekļi no /pers. D/ 30,00 *euro* apmērā ar maksājuma mērķi – "Maksatnespejas procesa izdevumi".

Nepastāv strīds par sekojošo: administratore pieprasījusi parādniekam segt fiziskās personas maksātnespējas procesa izmaksas pirms to faktiskās rašanās un pirms zināms šo izmaksu konkrēts apmērs, līdz lēmuma pieņemšanai, izmaksu pamatojošos dokumentus, vai dokumentus, kas apliecina neizlietoto naudas līdzekļu atgriešanu parādniekam administratore Maksātnespējas kontroles dienestam nav uzrādījusi.

Maksātnespējas likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka fiziskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas un dot iespēju parādniekam, kura manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotam no neizpildītajām saistībām un atjaunot maksātspēju.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 26.panta otro daļu, administratoram ir pienākums nodrošināt efektīvu un likumīgu fiziskās personas maksātnespējas procesa norisi un mērķu sasniegšanu.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka efektivitātes princips noteic, ka maksātnespējas procesa ietvaros piemērojami tādi pasākumi, kas ļauj ar vismazāko resursu patēriņu vispilnīgāk sasniegt procesa mērķi, savukārt no jēdziena "likumīgs" secināms, ka administratoram maksātnespējas procesā jāsadarbojas ar normatīvajiem aktiem piešķirto pilnvaru ietvaros, nodrošinot savas darbības atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, turklāt, ne tikai atsevišķiem normatīvo aktu noteikumiem, bet arī tiesību sistēmai kopumā, kā arī likuma mērķim (*sk. Maksātnespējas administrācijas skaidrojumi un atziņas. Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2015, 11.lpp.*).

Maksātnespējas likuma 6.pantā nostiprināta vispārējo principu piemērošana maksātnespējas procesā un viens no tiem, atklātības princips (7.punkts), piemērojams tādā veidā, ka informācijai par procesu ir jābūt pieejamai visām procesā iesaistītajām personām, tādējādi veicinot šo personu interešu ievērošanu un procesa mērķu sasniegšanu. Izņēmums ir informācija, kuras neierobežota izpaušana varētu kaitēt parādnieka vai kreditoru likumīgajām interesēm.

Tiesa atzīst par pamatotu administratores argumentu, ka maksātnespējas procesā administratoram ir saistoši visi maksātnespējas principi, kas norādīti Maksātnespējas likuma 6.pantā, tai skaitā arī procesa efektivitātes un apgrozības ātruma princips, kas paredz, ka procesa ietvaros piemērojami tādi pasākumi, kas ļauj ar vismazāko resursu patēriņu vispilnīgāk sasniegt procesa mērķi.

Maksātnespējas likuma 139.panta 6.punkts nosaka parādnieka pienākumu segt fiziskās personas maksātnespējas procesa izmaksas. Savukārt fiziskās personas maksātnespējas procesa izmaksu uzskaitījums ietverts Maksātnespējas likuma 172.pantā.

Ar lietā iesniegtajiem izmaksu aprēķiniem, kas saistītas ar fiziskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanu maksātnespējas procesā, apstiprinās administratores apgalvojums, ka administratore sastāda izmaksu aprēķinu, kad tiek pabeigts maksātnespējas process (*lietas 87. – 89.lapa*). Proti, no lietā esošajiem aprēķiniem redzams, ka administratore fiziskās personas /pers. D/ maksātnespējas procesa izdevumu aprēķinu sastādījusi 2020.gada 6.aprīlī. Pārbaudot informāciju Tiesu informatīvajā sistēmā, secināms, ka /pers. D/ pieteikumu par saistību dzēšanas procedūras un maksātnespējas procesa izbeigšanu tiesā iesniedzis 2020.gada 19.februārī. Tiesa izbeigusi parādnieka saistību dzēšanas procedūru un izbeigusi fiziskās personas maksātnespējas procesu, atbrīvojot parādnieku no atlikušajām saistībām ar 2020.gada 6.aprīļa lēmumu. Lietas izskatīšana tika atlikta, pieprasot administratorei un parādniekam papildus paskaidrojumus. No lietā esošā aprēķina izriet, ka /pers. D/ fiziskās personas maksātnespējas procesa laikā radušās izmaksas 31,25 *euro* apmērā. Aprēķinā norādītas sekojošas pozīcijas: 1) izdevumi sludinājumu ievietošanai, izsoļu organizēšanai, norēķinu konta atvēršanai, apkalpošanai un slēgšanai; 2) izdevumi par pasta korespondences nosūtīšanas pakalpojumiem; 3) izdevumi, kas saistīti ar fiziskās personas mantas vērtēšanu; 4) izdevumi par notāra pakalpojumiem; 5) izdevumi, kas saistīti ar fiziskās personas mantas uzturēšanu, ja tā ir nodota administratoram, un darījumu pārbaudi, kā arī mantas un darījumu apdrošināšanu. Proti, atbilstoši Maksātnespējas likuma 172.panta otrajā daļā noteiktajam.

Izpildot tiesas uzlikto pienākumu, administratore iesniegusi tiesā izdevumu apliecinošus dokumentus, proti, čekus par pasta pakalpojumiem, izdrukas no Lursoft, kuru iegūšanai piemērota maksa (*lietas 130. – 142.lapa*), kas apliecina, ka administratorei maksātnespējas procesā rodas izdevumi.

Administratore, vadoties no Maksātnespējas likuma 26.panta otrās daļas un nodrošinot fiziskās personas maksātnespējas procesa norisi un mērķu sasniegšanu, nodrošina tā efektivitāti un likumību, izvērtē konkrētas darbības par prioritārām, nepieciešamām un ekonomiskām, lai nodrošinātu tieši maksātnespējas procesa mērķu sasniegšanu. Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka administratores rīcība, prasot avansā segt maksātnespējas procesa izmaksas, norādot, ka, pārmaksas gadījumā, atlikušie naudas līdzekļi tiks atmaksāti parādniekam, nav vērtējama kā pretlikumīga, jo maksātnespējas procesa efektivitātei pretēja būtu situācija, kad administratore kavētu procesu tādēļ, ka tās rīcībā nebūtu naudas līdzekļi ar kuriem segt maksātnespējas procesa izmaksas. MKD argumentu, ka likumdevējs pieļāvis administratora tiesības finansēt maksātnespējas procesa izmaksas, tiesa nevērtē kā tādu,

kas radītu administratorei pienākumu finansēt procesu, situācijās, kad parādniekam nav mantas, ko pārdot, lai no tā rezultātā iegūtajiem līdzekļiem segtu maksātnespējas procesa izmaksas. Tiesas ieskatā, šāda nostāja ir pretrunā ar Maksātnespējas likuma 139.panta 6.punktu un nevar kļūt par vispārīgu praksi.

Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka Maksātnespējas kontroles dienesta viedoklis, jautājumā par līdzekļu pieprasīšanu no parādnieka avansā, ir nekonsekvents. Proti, no lietā esošā Maksātnespējas administrācijas 2016.gada 13.decembra lēmuma Nr.1-13/236 par /pers. S/ sūdzību par maksātnespējas administratores /pers. A/ rīcību /pers. S/ fiziskās personas maksātnespējas procesā (*lietas 52. – 57.lapa*) secināms, ka parādnieks, cita starpā, sūdzējies par to, ka administratore pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas pieprasījusi parādniekam segt maksātnespējas procesa izmaksas. Proti, iemaksāt administratores kontā 30,00 *euro* maksātnespējas procesa izdevumu segšanai, kā arī apmaksāt nekustamā īpašuma vērtēšanas izmaksas un segt izmaksas par izsoles sludinājumu laikrakstā "Latvijas vēstnesis". Izvērtējot sūdzību, daļā par administratores pieprasījumu parādniekam segt maksātnespējas procesa izmaksas, sūdzība tika noraidīta.

Pastāvot šādiem apstākļiem, kā arī, ievērojot, ka Maksātnespējas likums neliedz administratoram prasīt no parādnieka plānotos izdevumus, tiesa atzīst, ka sūdzība daļā, par MKD lēmuma daļu, ar kuru tika atzīts, ka administratore /pers. A/, pieprasot no /pers. D/ fiziskās personas maksātnespējas procesā iemaksāt norādītajā bankas kontā līdzekļus 30,00 *euro* apmērā maksātnespējas procesa izdevumu, kas nav pamatoti ar radušos izmaksu apstiprinošiem dokumentiem, segšanai, nav ievērojusi Maksātnespējas likuma 6.panta 7.punkta un 6.panta otrās daļas kopsakarā ar 172.panta otro daļu, ir pamatota un šajā daļā lēmums ir atceļams.

Vienlaikus tiesa atzīst par nepamatotu administratores argumentu, ka nepabeigtos maksātnespējas procesos nav iespējams uzrādīt dokumentus, kas apstiprina jau radušās procesa izmaksas. Proti, ir saprotams, ka maksātnespējas procesa izmaksu gala aprēķinu administratore veic procesa beigās, bet izdevumi procesā rodas jau no procesa uzsākšanas, kā to arī apliecina administratores iesniegtie pierādījumi par izmaksām fiziskās personas /pers. D/ maksātnespējas procesā. Līdz ar to, lai arī nepabeigtā maksātnespējas procesā nebūs iespējams uzrādīt izmaksu apliecinošus dokumentus par visu avansā pieprasīto summu 30,00 *euro*, nevar pastāvēt situācija, kad administrators nespēj uzrādīt dokumentus par jau esošo izdevumu apmēru. Tiesas ieskatā, neatkarīgi no tā, kādā formātā administrators uzglabā izdevumu apliecinošos dokumentus – papīra formātā vai elektroniski, tiem ir jābūt pieejamiem un, nepieciešamības gadījumā, administratoram ir pienākums tos uzrādīt tiesai, kreditoriem, Maksātnespējas kontroles dienestam un citām normatīvajos aktos noteiktajām personām un institūcijām pēc to pieprasījuma, atbilstoši Maksātnespējas likuma 26.panta trešās daļas 2.punktam.

Tādējādi tiesa atzīst par pamatotu lēmumu daļā, ar kuru administratorei uzlikts tiesiskais pienākums nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 2020.gada 23.aprīlim iesniegt Maksātnespējas kontroles dienestā /pers. D/ maksātnespējas procesa izdevumus pamatojošus dokumentus un/vai maksājumu uzdevumu par atlikušo naudas līdzekļu, ja tādi ir, atmaksu.

Maksātnespējas likuma 26.pantā noteikti administratora vispārīgi pienākumi, tostarp, pienākums pēc Maksātnespējas kontroles dienesta pieprasījuma sniegt savas darbības pārskatu, dokumentus un ziņas par fiziskās personas maksātnespējas procesu norisi, kuros administrators ir pildījis vai pilda pienākumus.

Tiesa ņem vērā, ka administratorei pieprasītās informācijas saņemšana, t.i. sniegt informāciju par parādnieces maksātnespējas procesa izmaksām, uzrādot izmaksu apstiprinošus dokumentus, ir viens no veidiem, kā Maksātnespējas kontroles dienests var pārliecināties par maksātnespējas procesa efektīvu un likumīgu norisi. Vēl jo vairāk, ja administratores rīcībā Maksātnespējas kontroles dienesta pieprasītie dokumenti atrodas.

Tiesa uzskata, ka neapšaubāmi administratorei ir tiesības izteikt savu viedokli par tiesību normu interpretāciju un piemērošanas kārtību, bet tas nekādā veidā neatbrīvo administratori no pienākuma sniegt pieprasījumā minēto informāciju, kā arī, Maksātnespējas likuma normas neparedz administratorei tiesības vērtēt Maksātnespējas kontroles dienesta pieprasījumu pamatotību.

Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa, atbilstoši Civilprocesa likuma 363.^{19}panta otrās daļas 1.punktā noteiktajam, atzīs, ka Maksātnespējas kontroles dienesta 2020.gada 12.marta lēmums Nr.1-15/2020/10 atceļams daļā ar kuru atzīts, ka administratore /pers. A/, pieprasot no /pers. D/ fiziskās personas maksātnespējas procesā iemaksāt norādītajā bankas kontā līdzekļus 30,00 *euro* apmērā maksātnespējas procesa izdevumu, kas nav pamatoti ar radušos izmaksu apstiprinošiem dokumentiem, segšanai, nav ievērojusi Maksātnespējas likuma 6.panta 7.punkta un 6.panta otrās daļas kopsakarā ar 172.panta otro daļu, prasības. Savukārt lēmums daļā ar kuru uzlikts maksātnespējas procesa administratorei /pers. A/ tiesiskais pienākums nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 2020.gada 19.martam iesniegt Maksātnespējas kontroles dienestā /pers. D/ maksātnespējas procesa izdevumus pamatojošus dokumentus un/vai maksājumu uzdevumu par atlikušo naudas līdzekļu, ja tādi ir, atmaksu, atstājams spēkā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, apmierināms sūdzības iesniedzējas lūgums par tiesas izdevumu atlīdzināšanu, piedzenot no Maksātnespējas kontroles dienesta par labu /pers. A/ iesniedzējas samaksāto valsts nodevu 25,00 *euro* apmērā, nosakot termiņu labprātīgai izpildei 10 dieas no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.^{17}pantu, tiesa

n o l ē m a:

/pers. A/ sūdzību par Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu apmierināt daļēji.

Atcelt Maksātnespējas kontroles dienesta 2020.gada 12.marta lēmumu Nr.1-15/2020/10 daļā ar kuru atzīts, ka administratore /pers. A/, pieprasot no /pers. D/ fiziskās personas maksātnespējas procesā iemaksāt norādītajā bankas kontā līdzekļus 30,00 *euro* apmērā maksātnespējas procesa izdevumu, kas nav pamatoti ar radušos izmaksu apstiprinošiem dokumentiem, segšanai, nav ievērojusi Maksātnespējas likuma 6.panta 7.punkta un 6.panta otrās daļas kopsakarā ar 172.panta otro daļu, prasības.

Pārējā daļā lēmums atstājams negrozīts un /pers. A/ sūdzība noraidāma.

Piedzīt no Maksātnespējas kontroles dienesta, reģistrācijas numurs 90001287943, par labu maksātnespējas administratorei /pers. A/, apliecības Nr. /numurs/, valsts nodevu 25,00 *euro* (divdesmit pieci *euro*), nosakot termiņu lēmuma labprātīgai izpildei – 10 (desmit) dienas no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese Ilona Zelmene